

Αξιολόγηση διαφορετικών διαδικασιών μαριναρίσματος στην ποιότητα και τις μικροβιολογικές ιδιότητες σνακ κρέατος (jerkies) από πρόβειο κρέας

Ευάγγελος Οικονόμου¹, Ανέστης Τσίτσος², Θεόδωρος Καλλιτίσης³,
Αλέξανδρος Θεοδωρίδης⁴, Γεώργιος Αρσένος⁵, Ιωάννης
Αμβροσιάδης⁶.

¹ Αναπλ. Καθηγητής, Εργαστήριο Υγιεινής Τροφίμων Ζωικής Προελεύσεως και Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας, Τμήμα Κτηνιατρικής Α.Π.Θ., 541 24 Θεσσαλονίκη email: boikonom@vet.auth.gr.

² Υποψήφιος διδάκτορας, Εργαστήριο Υγιεινής Τροφίμων Ζωικής Προελεύσεως και Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας, Τμήμα Κτηνιατρικής Α.Π.Θ., 541 24 Θεσσαλονίκη email: tsitanes@vet.auth.gr

³ Κτηνίατρος, DVM, MSc, PhD, Τμ. Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων, Perrotis College, Μαρίνου Αντύπα 54, 570 01 Θέρμη Θεσσαλονίκης email: tgkallitsis@vet.auth.gr

⁴ Αναπλ. Καθηγητής, Εργαστήριο Οικονομικής της Ζωικής Παραγωγής, Τμήμα Κτηνιατρικής Α.Π.Θ., 541 24 Θεσσαλονίκης, e-mail: alextheod@vet.auth.gr

⁵ Καθηγητής, Εργαστήριο Ζωοτεχνίας, Τμήμα Κτηνιατρικής Α.Π.Θ., 541 24 Θεσσαλονίκη email: arsenosg@vet.auth.gr

⁶ Ομότιμος Καθηγητής, Εργαστήριο Τεχνολογίας Τροφίμων Ζωικής Προελεύσεως, Τμήμα Κτηνιατρικής Α.Π.Θ., 541 24 Θεσσαλονίκη email: ambros@vet.auth.gr

Εισαγωγή

- Το πρόβειο κρέας συνδέεται γενικά με συγκεκριμένες τεχνικές προετοιμασίας λόγω των ιδιαίτερων οργανοληπτικών του χαρακτηριστικών
- Παρ' όλα αυτά, μπορεί να καλύψει τις σύγχρονες διατροφικές απαιτήσεις του καταναλωτή
  - Πρόκειται για ένα τρόφιμο υψηλής θρεπτικής αξίας
  - Παράγεται με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον
- Τα αποξηραμένα σνακ κρέατος (jerkies) είναι τρόφιμα πλούσια σε πρωτεΐνες που μπορούν να καταναλωθούν χωρίς περαιτέρω επεξεργασία

Σκοπός της μελέτης

Η αξιολόγηση των χαρακτηριστικών ασφάλειας, συντήρησης και ποιότητας των αποξηραμένων σνακ κρέατος από πρόβατο κατά τα αρχικά στάδια παραγωγής

Πειραματικές ομάδες

Πειραματική ομάδα	Σύντομη περιγραφή	Χειρισμός
A	Μάρτυρες	Μόνο αποξήρανση
B		Αποξήρανση / μαρινάδα
C	Οργανοληπτικές ιδιότητες	Αποξήρανση /μαρινάδα με σύκα
D		Αποξήρανση /μαρινάδα με κρεμμύδια
E		Αποξήρανση /μαρινάδα με ακτινίδιο
F	Επιβίωση παθογόνων	Αποξήρανση / μαρινάδα / ενοφθαλμισμός με <i>Listeria monocytogenes</i>
G		Αποξήρανση / μαρινάδα / ενοφθαλμισμός με <i>Salmonella</i> spp.
H		Αποξήρανση / μαρινάδα / χιτοζάνη / ενοφθαλμισμός με <i>Listeria monocytogenes</i>
I		Αποξήρανση / μαρινάδα / χιτοζάνη / ενοφθαλμισμός με <i>Salmonella</i> spp.

Σύσταση μαρινάδας

Συστατικό	Ποσότητα
Barbecue sauce	87,5 g
Worcestershire sauce	37,5 g
Μέλι πεύκων	50 g
Μαύρο πιπέρι	6,25 g
Πάπρικα γλυκιά	11,25 g
Ταμπάσκο	2,5 ml
Σκόρδο	7,5 g
Ακτινίδιο / Κρεμμύδι / Σύκο	100 g
Πρόβειο κρέας άπαχο	1 kg

- Μαρινάρισμα για 24 hr υπό ψύξη
- Αποξήρανση στον ξηροκλίβανο στους 70°C για περίπου 9 hr ή έως $a_w \leq 0.88$

Υλικά και Μέθοδοι

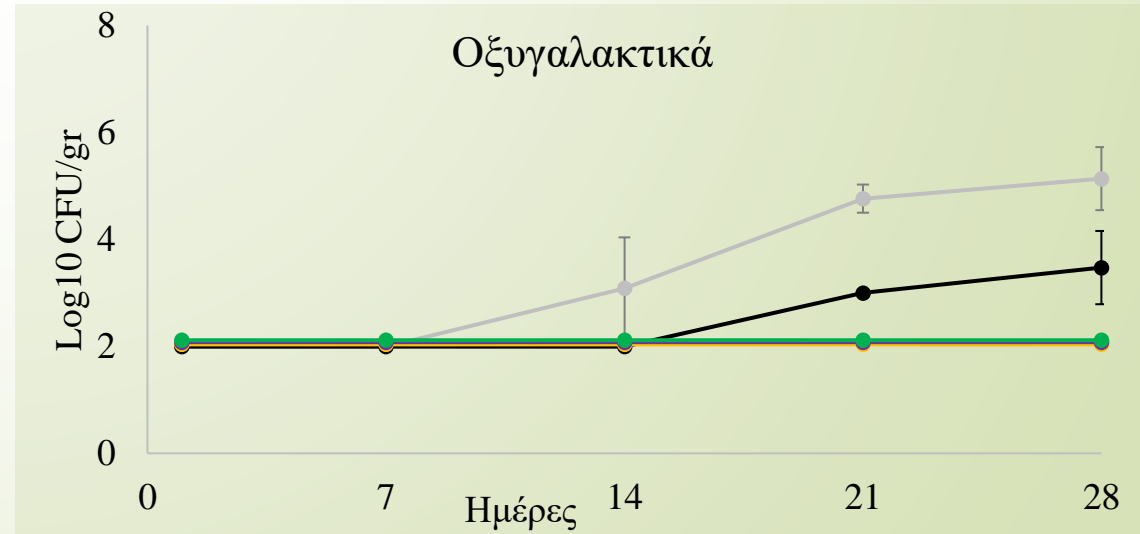
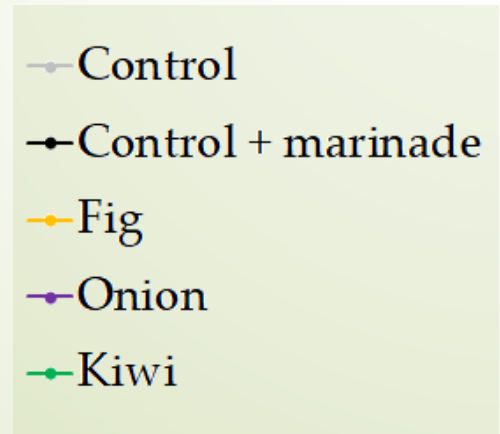
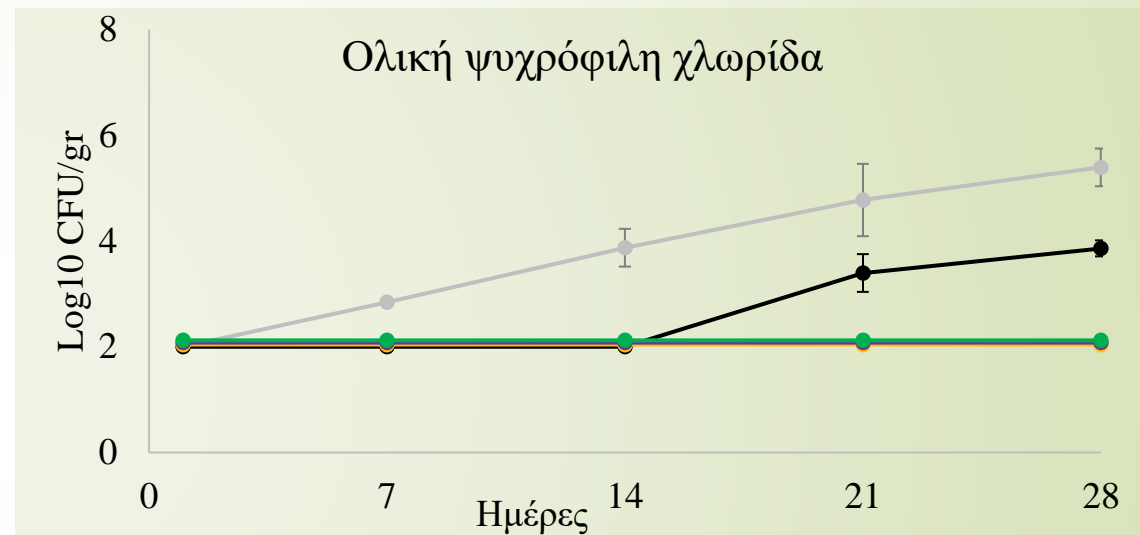
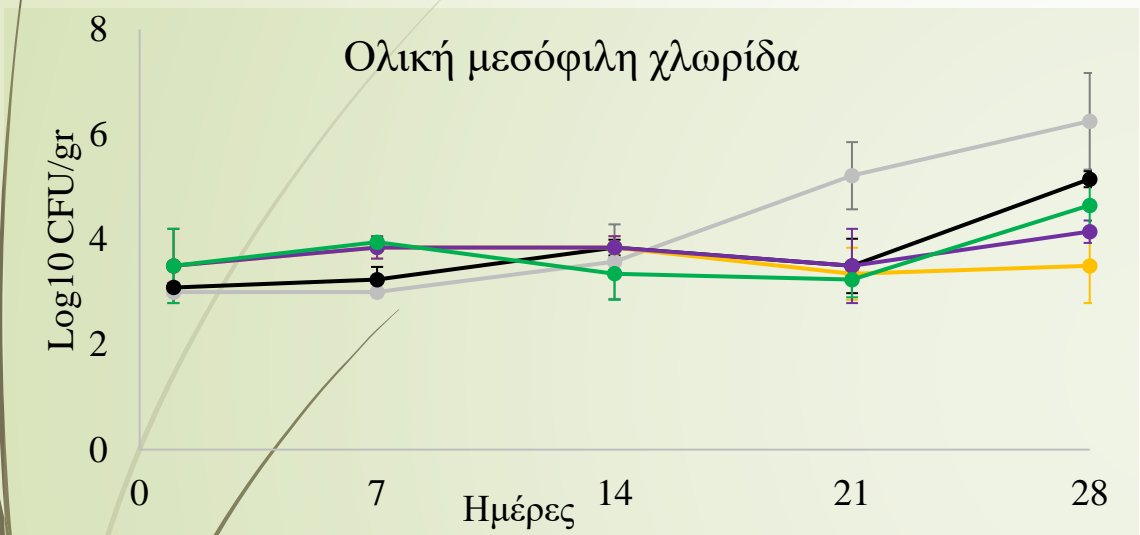
- Τα μαριναρισμένα σνακ κρέατος αποθηκεύτηκαν έως και 28 ημέρες
- Εξετάστηκαν για τις ακόλουθες μικροβιολογικές παραμέτρους
  - Ολική μεσόφιλη χλωρίδα (TMVC)
  - Ολική ψυχρόφιλη χλωρίδα (TPVC)
  - Οξυγαλακτικά βακτήρια (LAB)
  - Ζύμες και μύκητες (YM)
  - *Staphylococcus* spp. (ST)]

Επιβίωση παθογόνων

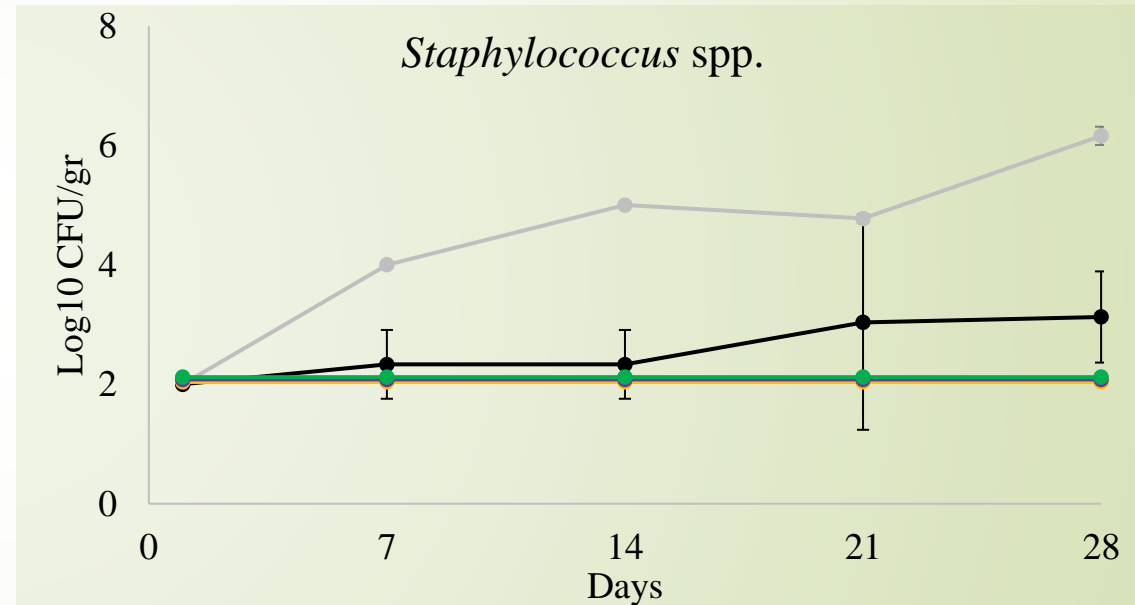
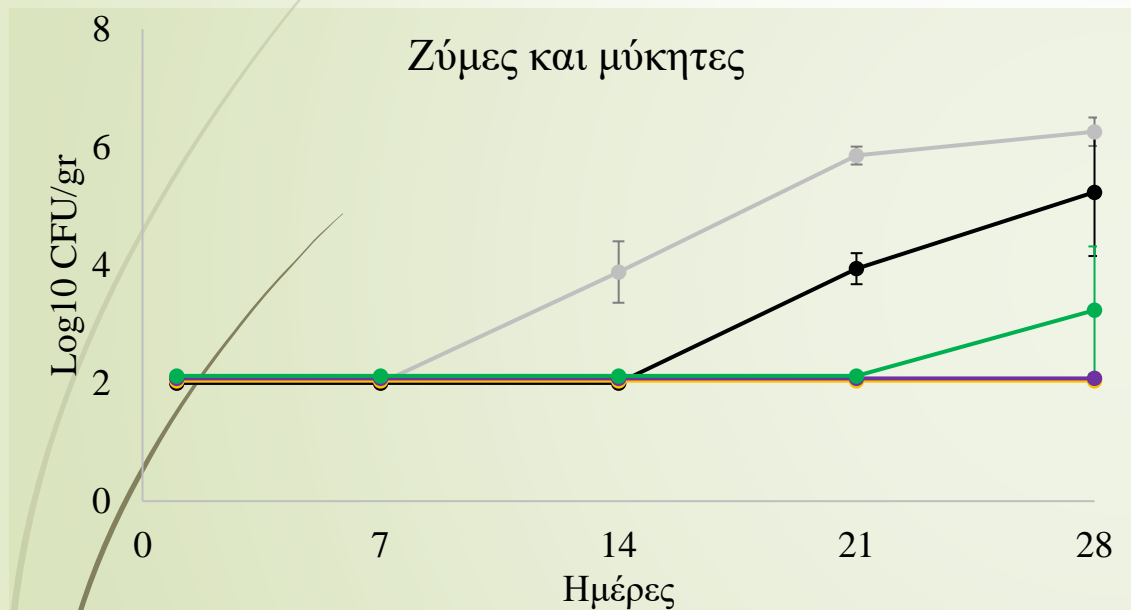
- Επιφανειακός ενοφθαλμισμός με κοκτέιλ στελεχών (10^5 CFU/g)
  - *Salmonella* spp.
    - *Salmonella* Typhimurium DT 120, *Salmonella* Typhimurium U292, *Salmonella* Seftenberg ATCC, *Salmonella* Typhimurium ATCC 14028
  - *Listeria monocytogenes*
    - *L. monocytogenes* ATCC 49594, ATCC 19115, ATCC 19112, ATCC 35152
- Εφαρμογή μεμβράνης χιτοζάνης 1%

Αποτελέσματα μικροβιολογικών εξετάσεων

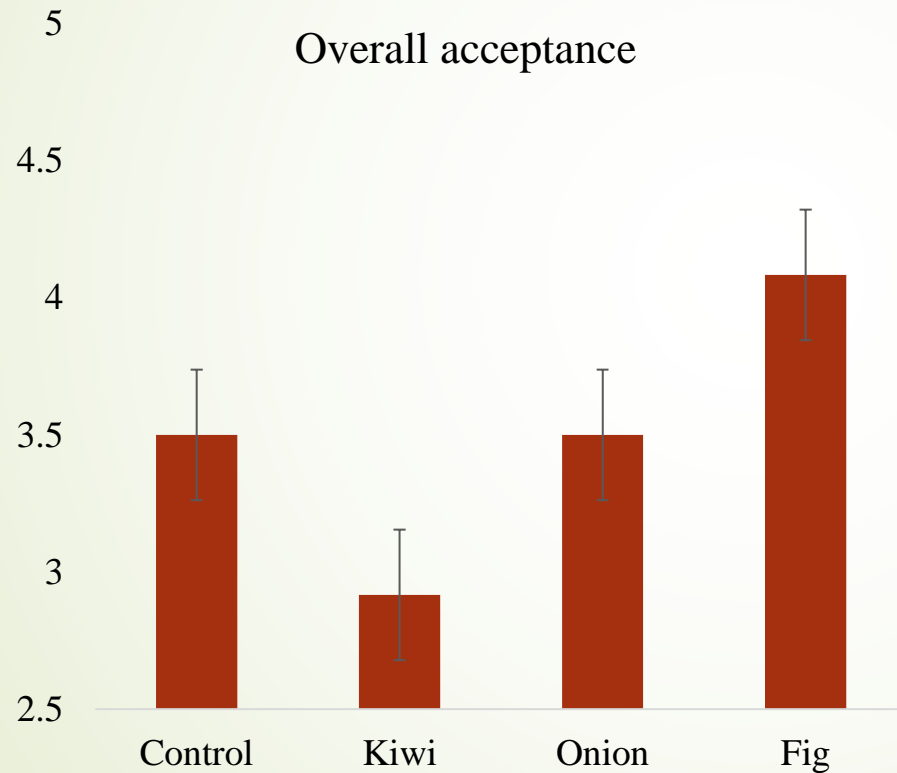

Αποτελέσματα μικροβιολογικών εξετάσεων

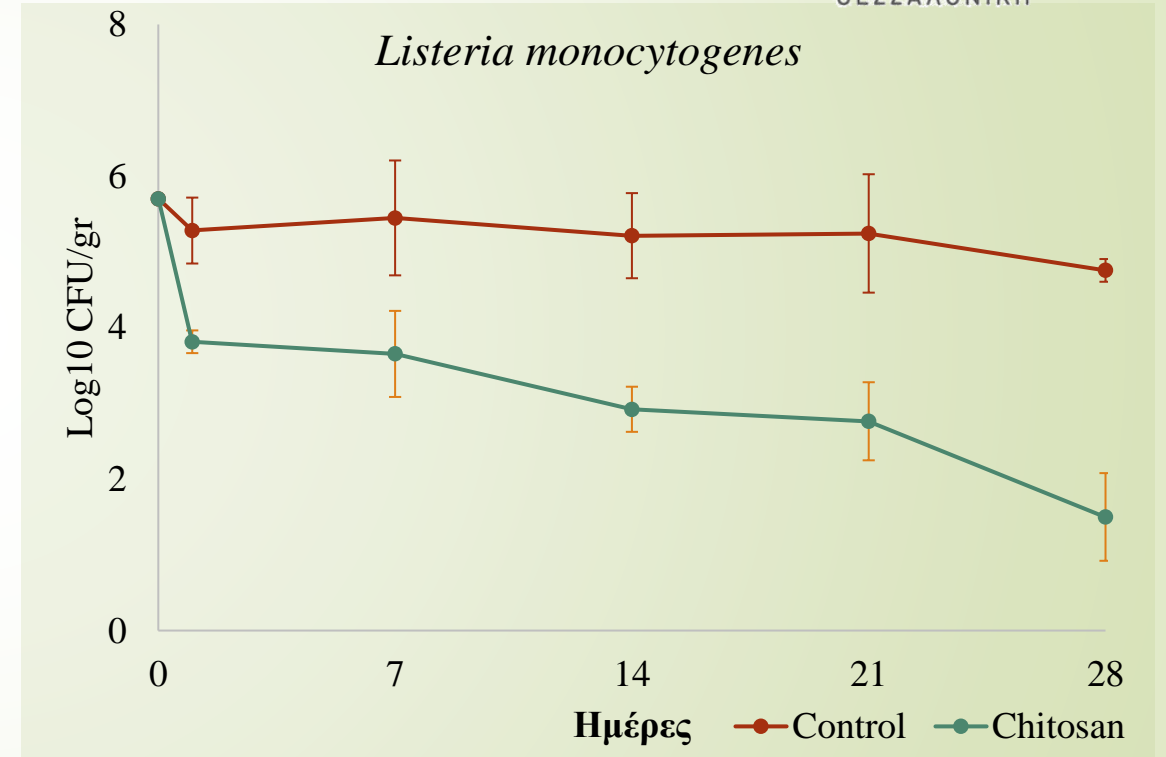
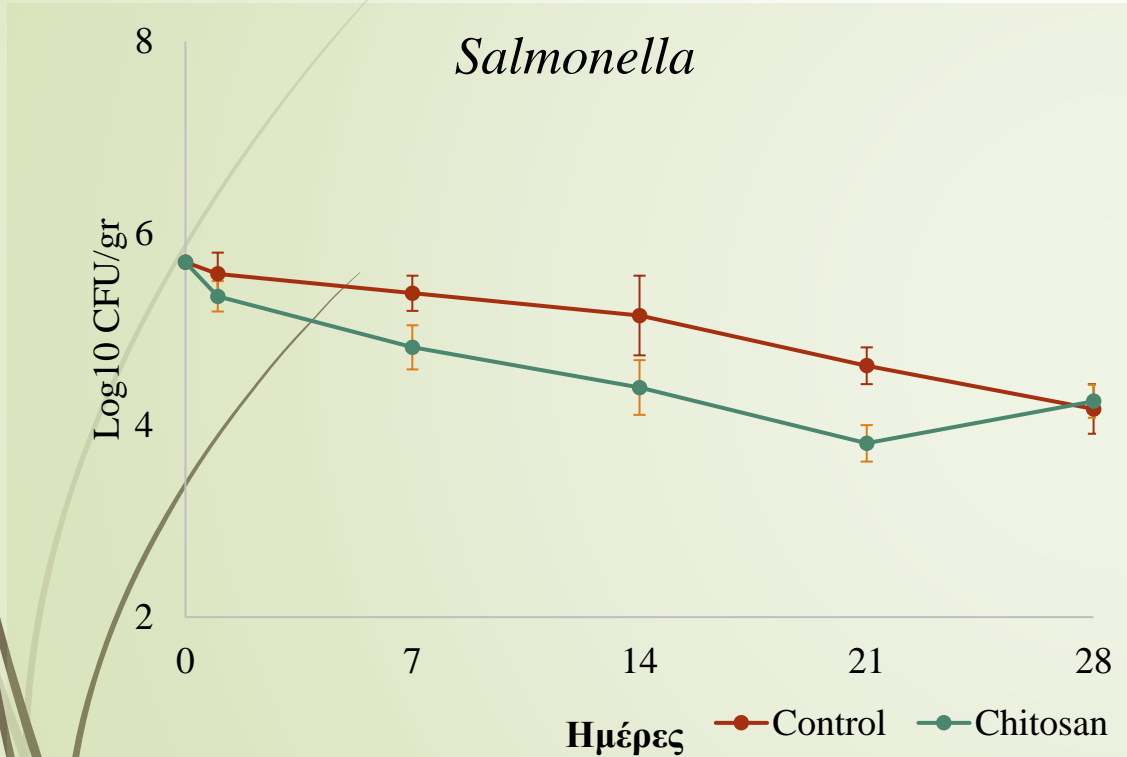
- Control
- Control + marinade
- Fig
- Onion
- Kiwi

Οργανοληπτικά χαρακτηριστικά

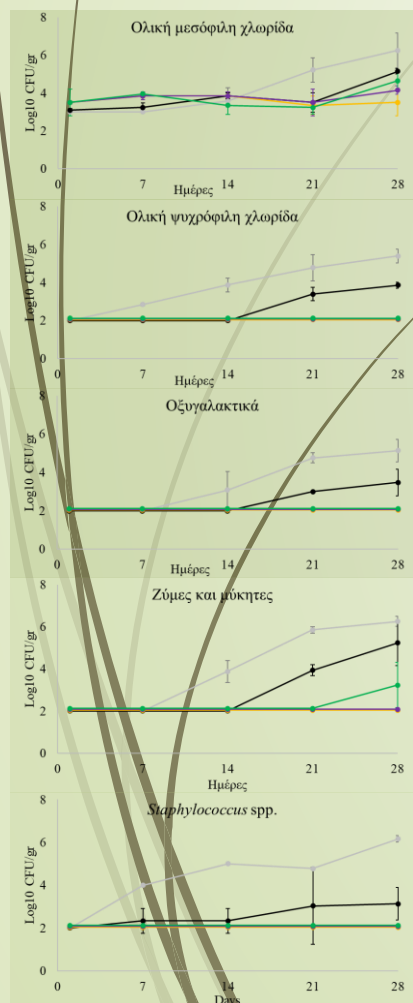
- Τα σνακ κρέατος αξιολογήθηκαν οργανοληπτικά μετά από 28 ημέρες αποθήκευσης από πάνελ αξιολογητών
- Την υψηλότερη βαθμολογία συγκέντρωσαν τα μαριναρισμένα με σύκο σνακ κρέατος
  - Παρουσίαζαν τα πιο ευχάριστα χαρακτηριστικά μεταξύ των μαρινάδων

Επιβίωση παθογόνων

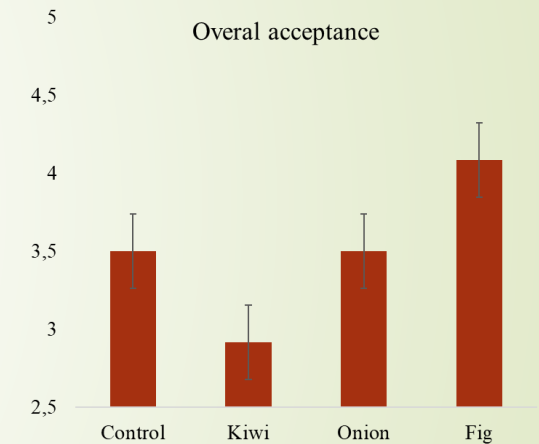
Συμπεράσματα

- Το μαρινάρισμα είχε σημαντική επίδραση στη μικροβιολογική χλωρίδα των jerkies καθόλη τη διάρκεια της συντήρησης
- Η χρήση των πρόσθετων φυσικών συστατικών στη μαρινάδα (σύκο, κρεμμύδι και ακτινίδιο) είχε επίδραση στους μικροβιολογικούς δείκτες που εξετάστηκαν
  - Σημαντική για ολική ψυχρόφιλη χλωρίδα / οξυγαλακτικά
  - Μικρότερη η δράση του ακτινιδίου
  - Σύκο: Γνωστή η αντιμικροβιακή δράση του.
  - Κρεμμύδι: Πλούσιο σε φλαβονοειδή (quercetin) και φαινόλες, με αντιμικροβιακή δράση που αυξάνεται με το χρόνο.
  - Ακτινίδιο: Αντιμικροβιακή δράση λόγω πολυφαινολών και φλαβονοειδών

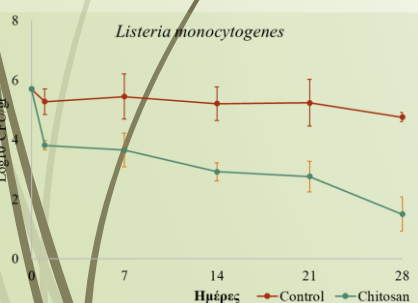
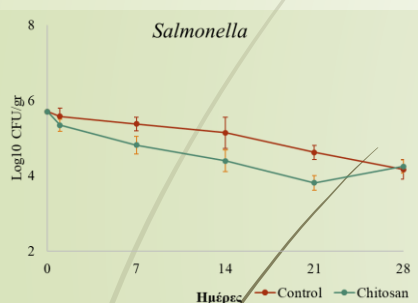

Συμπεράσματα

- Οργανοληπτικά χαρακτηριστικά.
  - Σύκο. Το πιο κατάλληλο
    - Ικανή αντιμικροβιακή δράση και δράση ως τρυφεροποιητής
    - Καταλληλη γεύση (γλυκό)
    - Δράση στη σύσταση: ύπαρξη φυκαΐνης κ.α. πρωτεασών.
  - Κρεμμύδι.
    - Ικανή αντιμικροβιακή δράση και δράση ως τρυφεροποιητής
    - Γεύση συμβατή με το κρέας.
    - Πρωτεάσες
  - Ακτινίδιο. Γεύση ήπατος.
    - Πρωτεάσες (actindain)
    - Πιθανή η έντονη δράση των πρωτεασών στην θερμοκρασία ξήρανσης
      - Έως 70°C

Συμπεράσματα

- Μείωση της συγκέντρωσης των *Salmonella* spp. τόσο στους μάρτυρες όσο και στα επικαλυμμένα με μεμβράνη χιτοζάνης.
  - Περίπου 1 log₁₀ μικρότερες καταμετρήσεις, εκτός από την 28^η μέρα.
  - Επιβίωση των *Salmonella* spp.
- Εντονότερη η δράση της μεμβράνης χιτοζάνης έναντι της *Listeria monocytogenes*
  - Σταθερή η συγκέντρωση των μαρτύρων
  - Μείωση της συγκέντρωσης της *L. monocytogenes* κατά 4 log₁₀ την 28^η μέρα
- Η υγιεινή της παρασκευής των συγκεκριμένων έτοιμων προς κατανάλωση προϊόντων πρέπει να γίνεται κάτω από ιδιαίτερα αυστηρές συνθήκες υγιεινής
- Ωφέλιμη η χρήση αντιμικροβιακών φραγμών όπως οι εδώδιμες μεμβράνες χιτοζάνης

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

7^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ 2023
ΤΟ ΚΡΕΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ
“από τον στάβλο στο πιάτο”
3, 4, 5 Φεβρουαρίου 2023
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

antibiotics

an Open Access Journal by MDPI

IMPACT
FACTOR
5.222

Indexed in:
PubMed

Antimicrobial Resistance in Food Animals and Human - A One Health Perspective

Guest Editors

Dr. Panagiota Gousia, Dr. Vangelis Economou

Deadline

31 December 2023

Special Issue

mdpi.com/si/155025

Invitation to submit

veterinary sciences

an Open Access Journal by MDPI

IMPACT
FACTOR
2.518

Indexed in:
PubMed

The Relationship of Animal Health Management and Livestock Production to Food Safety

Guest Editors

Dr. Elias P. Papapanagiotou, Dr. Vangelis Economou

Deadline

01 July 2023

Special Issue

mdpi.com/si/133972

Invitation to submit